

The poster features a background image of the United States Capitol building in Washington, D.C., with the reflecting pool in the foreground. An American flag is shown in the top right corner, appearing to peel back. The text is arranged in a structured layout with various fonts and colors (red, blue, black, white) to highlight different information.

USA

INTERNATIONAL SCIENTIFIC
ONLINE CONFERENCE

ISOC
INTERNATIONAL
SCIENTIFIC
ONLINE
CONFERENCES

INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM

25 MAY
2025 YEAR

USA, WASHINGTON

Info.interconf@mail.ru

www.interonconf.org

INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM

Part 52

MAY 2025

COLLECTIONS OF SCIENTIFIC WORKS

Washington, USA
25th May 2025

INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM: a collection scientific works of the International scientific conference (25th MAY , 2025) – Washington, USA: "CESS", 2025. Part 52 – 369p.

Editorial board:

Martha Merrill, PhD Kent State University, USA

David Pearce, ScD Washington, D.C., USA

Emma Sabzalieva, PhD Toronto, Canada

Nikadambayeva Hilola Batirovna, Candidate of Pedagogical Sciences,
docent

Pirimov Akram Pirimovich, docent

Shodiyev Furqat Davranovich, Candidate of Technical Sciences, docent

Languages of publication: русский, english, казахша, o'zbek, limba română,
кыргыз тили, Azərbaycan

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference "**INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM**". Which took place in Washington on May 25, 2025.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

© "CESS", 2025
© Authors, 2025

TABLE OF CONTENTS	
Rayimqulov Firdavs Azimjon o'g'li Abdumannonova Muborakxon Abdupulat qizi Mansurova Dilorom Aslonovna ORQA MIYA VA UNING QOBIQ QATLAMLARI: MORFOLOGIK TAHLIL	13
Khakimjonova Kamolakhon Rasul YENİ TEKNOLOJİLER ÇAĞINDA GELİŞEN MODERN DİŞ HEKİMLİĞİNİN İŞGÜCÜ PİYASASIYLA ENTEGRASYONU	17
Ботиров Ж.Э MECHANISMS OF FINANCIAL REGULATION OF INTEGRATION PROCESSES	22
Aliqulov Abdujabbor Maxamadi o'g'li KORVERGENT TAHRIRIYATLARDA UCHRAYDIGAN MUAMMOLAR, YECHIM VA GIPOTEZALAR.	28
Xojamurotova Jasmina Tursinbaeva Munisa Davlatova Aziza Jumabaeva Mashhura "SCINTILLYACÍYALÍQ SCHETCHIKTÍN JÁRDEMINDE GAMMA NURLANÍWDÍN ENERGIYASÍN ANÍQLAW" LABORATORIYA JUMÍSÍNDÁ SPEKTR SÍZÍQLARÍN KALIBROVKALAWDÍ ÚYRENIW	31
Madrimova Nargiza Sharifbayevna ANALYSIS OF DEVELOPMENT INDICATORS OF ONLINE TRADE IN UZBEKISTAN	36
Madrimova Nargiza Sharifbayevna Fayzullayev J. S ONLAYN SAVDO PLATFORMALARIDA YUZAGA KELAYOTGAN TOVLAMACHILIKLAR VA ULARGA QARSHI OPTIMAL YECHIMLAR TAHLILI	45
Mashhura Jo'raqulova "THE COVERAGE OF CLIMATE CHANGE IN THE MEDIA"	54
Muzaffarova Iroda A CROSS-LINGUISTIC EXPLORATION OF CONCEPT IN ENGLISH AND UZBEK"	58
Tursunova Madinabonu Rustamjon qizi Tursunova Muattarxon Muzaffar qizi Yusupova Raximaxon Alijanovna	63

TEMIR TANQISLIGI ANEMIYASI	
Farangiz Izzatullayeva “WHAT I LEARNED ABOUT HIGHER EDUCATION WHILE STUDYING ABROAD: A STUDENT’S PERSPECTIVE FROM UZSWLU TO WILSON COLLEGE”	66
Mamazoyitova Robiyaxon COMPARATIVE STUDY OF STYLISTIC DEVICES IN UZBEK AND ENGLISH LANGUAGES	70
Tursunaliyeva Moxira LINGO ASSOCIATIVE UNITS AND THE THEORY OF “FIELD” IN LINGUISTICS	74
Zokirova Mubina Rustamovna Mamadjanova Dildora Ulugbekovna BACK FORMATION IN ENGLISH: HOW NEW VERBS LIKE “EDIT” EMERGE	78
Mirzayeva Sabrina Mamadjanova Dildora Ulugbekovna THE ROLE OF INTONATION IN EXPRESSING EMOTION IN ENGLISH SPEECH	81
Qudratillayeva Madina Mamadjanova Dildora Ulugbekovna HOW POLYSEMY CHALLENGES ENGLISH LEARNERS: A LOOK AT COMMON EXAMPLES	84
Maksudova Mukhlisa Mamadjanova Dildora COMPOUNDING IN ENGLISH: FROM LAPTOP TO BINGE-WATCH	87
Zakirova Sabina JADIDLAR: MILLIY UYG‘ONISH HARAKATI VA UNING TARIXI	89
Mukhitdinova Munisa Mamadjanova Dildora Ulugbek kizi THE USE OF FILLER AND HEDGES IN SPOKEN ENGLISH: PRAGMATIC FUNCTIONS	91
Jonobilova Zulhumor Mamadjanova Dildora Ulugbek kizi IDIOMS AND NON-LITERAL MEANING: A SEMANTIC PUZZLE FOR NON-NATIVES	94
Muhammadsobirova Gulchehra	96

Mamadjonova Dildora Ulug'bekovna WHY ENGLISH LEARNERS STRUGGLE WITH SUBJECT-VERB AGREEMENT	
Abduqayumova Soliha Islomova Farida Komiljonovna Mamadjanova Dildora Ulugbekovna WORD ORDER VARIATION IN QUESTIONS AND STATEMENTS: A SYNTAX PERSPECTIVE	98
Рамазанов Шохрух Шохназарович РУССКАЯ ЛИТЕРАТУРНАЯ КРИТИКА XIX ВЕКА КАК ИСТОЧНИК ПОЭТИКИ ВРЕМЕНИ.	100
Аманов Ф.Б Мавланов Л.Б НЕКОТОРЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ СЕЛЕКЦИИ ЛЬНА МАСЛИЧНОГО ДЛЯ БОГАРЫ УЗБЕКИСТАНА	103
Dildora Anvarova Anvarovna ISSUES OF SOCIAL PROTECTION OF MATERNITY IN UZBEKISTAN	106
Ablaqulova Safina Qobiljon qizi Egamberdiyeva Marjona Xusniddin qizi HESPERIDIN CITRUS MEVALARDAGI BIOFLAVONOID	111
Madaminova Ruhshona Ma'murjon qizi VODOROD ENERGIYASINING RIVOJLANISHI. ENERGETIKA SANOATINING KELAJAKDAGI RIVOJLANISHIDA VODORODNING ROLI.	114
Giyazova Nozima Bayazovna Ibragimova Sabina Akmal qizi INTERNET NARSALAR (IOT) VA UNING RAQAMLI IQTISODIYOTGA TA'SIRI	118
Giyazova Nozima Bayazovna Nabiyeva Ruxshona Sobir qizi KIBERXAVFSIZLIK VA RAQAMLI IQTISODIYOTDA XAVLARNI BOSHQARISH	125
Giyazova Nozima Bayazovna Saidova Mexrangiz Rustamovna RAQAMLI MEHNAT BOZORI VA MASOFAVIY ISHLASH	134
Kayumova Muyassar Urinbayevna METHODS OF FORMING B1 LEVEL PUPILS' LISTENING COMPETENCE IN ENGLISH CLASSES.	142

RAQAMLI MEHNAT BOZORI VA MASOFAVIY ISHLASH

Giyazova Nozima Bayazovna

Buxoro davlat universiteti Iqtisodiyot va turizm fakul'teti Iqtisodiyot kafedrası dotsenti, i.f.f.d (PhD)

Saidova Mexrangiz Rustamovna

Buxoro davlat universiteti Iqtisodiyot va turizm fakulteti 2-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli texnologiyalar ta'sirida shakllanayotgan yangi mehnat bozori — raqamli mehnat bozori hamda masofaviy ishlashning zamonaviy iqtisodiy jarayonlardagi o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida masofaviy ish formatining kengayishi, raqamli platformalarning mehnatga bo'lgan yondashuvni qanday o'zgartirayotgani, yangi kasblarning paydo bo'lishi va raqamli ko'nikmalarning ahamiyati yoritiladi.

Kalit so'zlar: Raqamli mehnat bozori, masofaviy ishlash, raqamli texnologiyalar, mehnat migratsiyasi, bandlik, raqamli platformalar, mehnat huquqlari, ijtimoiy-iqtisodiy ta'sir, raqamli ko'nikmalar, mehnat bozori transformatsiyasi.

Annotation: This article analyzes the role and importance of the new labor market that is being formed under the influence of digital technologies - the digital labor market - and remote work in modern economic processes. The study highlights the expansion of the remote work format, how digital platforms are changing the approach to work, the emergence of new professions, and the importance of digital skills.

Keywords: Digital labor market, remote work, digital technologies, labor migration, employment, digital platforms, labor rights, socio-economic impact, digital skills, labor market transformation.

Аннотация: В статье анализируется новый рынок труда, формирующийся под влиянием цифровых технологий, — цифровой рынок труда, а также роль и значение удаленной работы в современных экономических процессах. В исследовании будет рассмотрено распространение удаленной работы, то, как цифровые платформы меняют подход к работе, появление новых профессий и важность цифровых навыков.

Ключевые слова: Цифровой рынок труда, удаленная работа, цифровые технологии, трудовая миграция, занятость, цифровые платформы, трудовые права, социально-экономическое влияние, цифровые навыки, трансформация рынка труда.

Bugungi kunda raqamli texnologiyalarning tez sur'atlar bilan rivojlanishi global mehnat bozori tamoyillariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Sun'iy intellekt, bulutli xizmatlar, raqamli platformalar hamda avtomatlashtirilgan tizimlar tufayli ish qidirish, ishga joylashish va mehnat faoliyatini amalga oshirish shakllari tubdan yangilanmoqda. Ayniqsa, COVID-19 pandemiyasi davrida keng tarqalgan masofaviy ish uslubi vaqtinchalik choradan doimiy ish tartibiga aylana boshladi. Bu esa kompaniyalar bilan xodimlar o'rtasidagi munosabatlar, ish unumdorligi, boshqaruv jarayonlari va samaradorlikka yondashuvlarni qayta ko'rib chiqishni talab qilmoqda.

Shuningdek, raqamli mehnat bozori mehnat migratsiyasining yangi ko'rinishini shakllantirib, odamlar uchun geografik cheklovlarisiz faoliyat yuritish imkoniyatini taqdim etmoqda. Bu holat iqtisodiy tengsizlikni kamaytirishga xizmat qilishi, nogironlar, ayollar hamda chekka hududlarda yashovchi kishilar uchun yangi imkoniyatlar yaratishi mumkin. Biroq, bu bilan birga, yangi mehnat muhitida mehnat huquqlari, ish barqarorligi, ijtimoiy himoya va raqamli tengsizlik kabi dolzarb muammolar ham yuzaga chiqmoqda.

Shu bois, zamonaviy iqtisodiyotda raqamli mehnat bozori va masofaviy ish shakllarining tutgan o'rni, ularning imkoniyatlari hamda yuzaga kelayotgan chaqiriqlarni tahlil qilish, shuningdek, bu jarayonlarning ijtimoiy va iqtisodiy oqibatlarini chuqur o'rganish nihoyatda muhim sanaladi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi yangi mehnat shakllarining paydo bo'lishiga zamin yaratdi. Xususan, masofaviy ishlash va raqamli platformalar orqali mehnat faoliyati yuritish global mehnat bozorining ajralmas qismiga aylanmoqda¹⁹.

Raqamli mehnat bozori — bu ishchi kuchi va ish beruvchilar o'rtasidagi aloqalar internet va raqamli texnologiyalar orqali amalga oshiriladigan tizimdir²⁰. Bu bozorda freelancerlar, masofaviy ishchilar, platforma ishchilari faoliyat yuritadi.

Bunday tizimning afzalligi shundaki, u an'anaviy ish bozorida mavjud bo'lgan ko'plab to'siqlarni bartaraf etadi. Geografik joylashuv, yosh, jins, jismoniy imkoniyat kabi cheklovlar raqamli mehnat bozorida nisbatan ahamiyatini yo'qotadi.²¹ Bu esa mehnat bozorining inklyuzivligini oshiradi, ya'ni turli ijtimoiy qatlamlar vakillarining iqtisodiy faolligini kuchaytiradi. Shuningdek, raqamli mehnat bozori mehnat resurslarining samaradorligini oshiradi. Avtomatlashtirilgan algoritmlar orqali ishchi va ish beruvchi tezda mos keluvchi variantlarni topadi, ishga joylashish jarayoni qisqaradi va inson resurslari samarali taqsimlanadi.²² Bu esa milliy iqtisodiyotlar uchun foydali bo'ladi.

Masofaviy ishlash, ayniqsa, COVID-19 pandemiyasi davrida keng joriy etildi va hozirda ko'plab sohalarida asosiy ish shakliga aylanishga muvaffaq bo'ldi.²³ Masofaviy ish sharoitida xodimlar ish joyiga kelmasdan turib, internet orqali o'z xizmatlarini ko'rsatadi. Bu uslub nafaqat ishchi va ish beruvchi uchun qulaylik yaratadi, balki iqtisodiyotga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Birinchidan, masofaviy ishlash ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish xarajatlarini kamaytiradi. Ofis ijarasi, kommunal to'lovlar, transport va boshqa tashkiliy xarajatlar qisqaradi. Ikkinchidan, xodimlar o'zlariga qulay muhitda ishlaganlari sababli ularning ish unumdorligi ortadi. Moslashuvchan ish vaqti va muvozanatli ish-hayot rejimi esa ruhiy salomatlikni saqlashga yordam beradi.

Masofaviy ish atrof-muhitga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Kunlik qatnovlarning kamayishi natijasida transport vositalari orqali havoga chiqariladigan zararli gazlar miqdori kamayadi.²⁴ Bu ekologik barqarorlik uchun muhim omil hisoblanadi.

¹⁹ International Labour Organization (ILO). (2021). World Employment and Social Outlook: The role of digital labour platforms in transforming the world of work.

²⁰ De Stefano, V. (2016). The rise of the "just-in-time workforce": On-demand work, crowdwork, and labor protection in the gig-economy. *Comparative Labor Law & Policy Journal*.

²¹ World Bank, *Digital Economy for Development*, 2023

²² McKinsey Global Institute, *The future of work after COVID-19*, 2021

²³ OECD, *Remote Working: Potential and Challenges*, 2020

²⁴ UN Environment Programme (UNEP), *Remote Work and Climate*, 2022

Raqamli mehnat bozori va masofaviy ishlash iqtisodiy tizimlar uchun keng imkoniyatlar yaratadi:

- Ish o'rinlari sonini ko'paytiradi – chekka hududlarda yashovchi, nogironligi bo'lgan yoki uy sharoitida ishlashni afzal ko'radigan fuqarolar uchun yangi imkoniyatlar ochiladi.
- Xalqaro hamkorlikni kuchaytiradi – turli davlatlar vakillari o'rtasidagi hamkorlik raqamli platformalar orqali amalga oshib, iqtisodiy integratsiyani tezlashtiradi.
- Korporativ boshqaruvni o'zgartiradi – kompaniyalar o'z ishchi kuchini yanada moslashuvchan va samarali boshqarishga o'tmoqda, gibril yoki to'liq masofaviy ish tizimlarini joriy qilmoqda.

Bundan tashqari, raqamli mehnat bozori innovatsion rivojlanishga kuchli turtki beradi. Kompaniyalar va davlatlar masofaviy ishlashni qo'llab-quvvatlash uchun yangi texnologiyalar, platformalar va yondashuvlarni ishlab chiqishmoqda. Bu esa axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining yuksalishiga olib kelmoqda.

Mehnat bozorida raqamli texnologiyalar bir qancha yangi ish turlarini shakllantirdi:

- Masofaviy(online) ish
- Frilanserlik va mustaqil ishchilar
- Outsourcing va autstaffing

1-jadval

Masofaviy ish turlari va an'anaviy ish turlarining xususiyatlari²⁵

Xususiyatlar	An'anaviy ish joylari	Masofaviy yoki virtual ish joylari
Amal qilish vaqti	Doimiy, barcha xodimlar uchun bir xil, masalan, 8:00 dan 16:00 gacha	Xodim uchun eng maqbul vaqtda
Ish o'ring joylashishi	Qoidaga bo'yicha korxonada, tashkilotda va muassasa doirasida	Xodim uchun qulay joyda
Amal qilish muddati	Asosan, uzoq muddatli	Asosan, qisqa muddatli
Ish beruvchi	Deyarli 1 dona	Ko'pincha bir nechta
Mehnatga haq to'lash shakli	Vaqtbay, soatbay, ishbay	Ishbay

Yuqoridagi jadvaldan ko'rishimiz mumkinki, masofaviy ish va frilanserlik imkoniyatlari kundan kunga kengaymoqda. Lekin chuqurroq tahlil qiladigan bo'lsak, an'anaviy ishlarga nisbatan masofaviy ishlarning ijtimoiy himoya darajasi ancha past. An'anaviy ish turida ishlagan har bir shaxs deyarli dunyodagi ko'p mamlakatlarning huquqiy tizimlarida pensiya va ijtimoiy sug'urtadan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladi. Masofaviy ish bilan shug'ullanuvchi ishchilar, frilanserlar esa faqatgin ijtimoiy himoyalaniish uchun ya'ni belgilangan miqdordagi nafaqadan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladi. Iqtisodiyotdagi bir o'zgarish o'zidan keyin tizimga bog'liq ma'lum o'zgarishlarga ham sabab bo'ladi. So'nggi vaqtlarda ko'p uchrayotgan terminlardan biri bu "gig iqtisodiyot"dir. "Gig-iqtisodiyot"(inglizcha:Gig-economy) – bu qisqa muddatli va yoki vaqtinchalik mehnat shartnomalariga asoslangan iqtisodiy model bo'lib, unda ishchilar erkin, mustaqil va o'zi xohlagan turli loyihalar, vazifalar ustida ishlaydi. Gig-iqtisodiyotning bir qancha ijobiy

²⁵ "Globallashuv sharoitida ilm-fan muammolari" mavzusidagi xalqaro ilmiy konferensiya. RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ISH O'RINLARINING O'ZGARISHI VA YANGI MEHNAT SHAKLLARI

xususiyatlari mavjud bo'lib, ishchilar va mijozlar bir-birini Upwork, Fiverr, Uber, Bolt kabi online platformalar orqali topishadi va ma'qul kelsa kelishishadi. Bunda ishchilarga mustaqillik berilgan bo'ladi va ish vaqtini o'zi xohlagan qulay vaqtga belgilay oladi. Ish grafigining moslashuvchan ekanligi, bir vaqtning o'zida bir nechta loyihalar ustida ishlash imkoniyatini yaratadi. Gig-iqtisodiyot IT, transport, dizayn, marketing, ta'lim, yetkazib berish kabi ko'plab sohalarida yaxshi rivojlanayotgan bo'lsada, uzoq muddatli ijtimoiy himoya va huquqiy kafolatlarning deyarli mavjud emasligi bir qancha qiyinchiliklarni yuzga keltiradi.

Zamonaviy texnologiyalar taraqqiyoti hayotimizning barcha sohalarida tub o'zgarishlarga sabab bo'lmoqda. Ayniqsa, mehnat bozori bu jarayonda eng katta transformatsiyalardan birini boshdan kechirmoqda. Raqamli texnologiyalar, internet tarmog'i, sun'iy intellekt va onlayn platformalar orqali ish topish, bajarish va nazorat qilish imkoniyati kengaygani sababli, yangi turdagi mehnat bozori — raqamli mehnat bozori shakllandi. Bu bozor an'anaviy ish shakllariga muqobil bo'lib, o'ziga xos afzallik va muammolarga ega.

Avvalo, raqamli mehnat bozori ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan bir qator afzalliklarni taqdim etadi. Eng asosiy ustunliklardan biri bu — ish faoliyatining moslashuvchanligi. Ishchilar geografik joylashuvidan qat'i nazar, internet orqali masofadan ishlash imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Bu holat ayniqsa ayollar, nogironlar yoki chekka hududlarda yashovchi aholi uchun katta qulaylik yaratadi. Natijada, ijtimoiy tenglik tamoyillari yanada mustahkamlanadi.

Bundan tashqari, raqamli mehnat bozori yangi ish turlari va kasblarni vujudga keltirdi. Bloggerlik, onlayn dizayn, dasturlash, sun'iy intellektga asoslangan xizmatlar kabi faoliyatlar nafaqat yangi daromad manbai, balki iqtisodiy o'sishning muhim omiliga aylandi. Ayni vaqtda kompaniyalar uchun ham bu bozor mehnat xarajatlarini kamaytirish, ofis xarajatlaridan voz kechish va ish jarayonlarini avtomatlashtirish imkonini berdi. Bu esa umumiy mehnat unumdorligini sezilarli darajada oshirdi.

Raqamli mehnat bozori xalqaro integratsiya jarayonlariga ham ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. O'zbekistonlik mutaxassislar xorijiy kompaniyalar bilan bevosita hamkorlik qilmoqda, bu esa ularning tajribasini oshirish, raqobatbardoshligini kuchaytirish va xalqaro bozorga chiqish imkonini yaratmoqda. Shu bilan birga, ishchilar o'zlariga mos ishni tanlashda mustaqil bo'lib, ish beruvchilar esa malakali kadrlarni global darajada izlash imkoniyatiga ega bo'ldi.

Biroq, ushbu ijobiy tendensiyalarga qaramasdan, raqamli mehnat bozori bir qator ijtimoiy-iqtisodiy muammolarni ham keltirib chiqarmoqda. Eng dolzarb muammolardan biri bu — raqamli tengsizlik. Ya'ni, texnologiyalardan foydalanish imkoniyati cheklangan yoki raqamli savodxonligi past bo'lgan aholi qatlamlari bu jarayonda chetda qolmoqda. Natijada, mavjud ijtimoiy tafovutlar yanada chuqurlashmoqda.

Yana bir jiddiy muammo — ish barqarorligining yo'qligi. Ko'plab raqamli platformalarda ishlovchilar mustaqil ravishda ishlashadi, ular bilan rasmiy mehnat shartnomalari tuzilmaydi. Natijada, ular pensiya, kasallik ta'tili yoki mehnatga oid boshqa huquqlardan mahrum bo'lishadi. Bu holat esa uzoq muddatda ijtimoiy himoyaning

zaiflashuviga olib keladi. Shuningdek, doimiy ishlash jadvali yo'qligi sababli ko'plab ishchilar ish va dam olish o'rtasidagi muvozanatni yo'qotib, ruhiy charchoq va tushkunlikka tushishmoqda.

Bundan tashqari, ko'plab mamlakatlarda raqamli mehnat shakllari hali to'liq mehnat qonunchiligi bilan tartibga solinmagan. Bu esa ishchilarning huquqiy himoyasiz qolishiga olib kelmoqda. Shuningdek, raqamli platformalarda ishlovchilarning shaxsiy ma'lumotlari bilan bog'liq axborot xavfsizligi masalasi ham dolzarb bo'lib bormoqda. Shaxsiy ma'lumotlarning o'g'irlanishi, firibgarlik holatlari va maxfiylik buzilishi xavflari ortib bormoqda.

Bunday muammolarni bartaraf etish uchun tizimli va kompleks yondashuv talab etiladi. Eng avvalo, raqamli savodxonlikni oshirish bo'yicha davlat dasturlari joriy etilishi lozim. Barcha yoshdagi fuqarolar uchun bepul onlayn kurslar, treninglar va IT markazlar tashkil etilishi raqamli tengsizlikni kamaytiradi. Shu bilan birga, mehnat qonunchiligini isloh qilish, ya'ni masofaviy va mustaqil ishchilar huquqlarini himoya qiluvchi normativ-huquqiy hujjatlarni ishlab chiqish va joriy qilish zarur.

Yana bir muhim yo'nalish — bu ijtimoiy himoya tizimini modernizatsiya qilish. Freelance asosida ishlovchilar uchun ixtiyoriy sug'urta tizimlari, onlayn pensiya hisobvaraqlari va boshqa qulayliklar yaratish talab etiladi. Ma'lumot xavfsizligini ta'minlash uchun esa raqamli platformalarning shaffofligini oshirish, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qiluvchi qonunlarni kuchaytirish muhim ahamiyatga ega.

So'nggi yillarda O'zbekiston iqtisodiyotining raqamli transformatsiyasi milliy mehnat bozoriga ham bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Internet va zamonaviy texnologiyalarning ommalashuvi, IT infratuzilmaning rivojlanishi, shuningdek, pandemiyadan keyingi masofaviy ish tartibining keng joriy etilishi natijasida mamlakatda raqamli mehnat bozori shakllanmoqda.

2-jadval O'zbekistonda raqamli mehnat bozori holati²⁶ (2024-yil)

Ko'rsatkich	Ma'lumot
IT Park rezident kompaniyalari	1 200 dan ortiq
IT sohasida o'qitilgan yoshlar	100 000 dan ortiq
Masofaviy ishlovchilarning umumiy soni	250 000
Freelancer sifatida ishlayotganlar	35 000
Ayollarning masofaviy mehnatdagi ulushi	37%
Xorijiy IT xizmatlari eksporti	140 mln AQSH dollar
Internetdan foydalanuvchilar soni	30 mln

Bu bozor an'anaviy ish shakllariga muqobil bo'lib, o'ziga xos xususiyatlarga ega: ishni masofadan bajarish, onlayn platformalarda xizmat ko'rsatish, mustaqil faoliyat yuritish (freelance) va raqamli xizmatlar eksportiga yo'naltirilgan BPO (Business Process Outsourcing) sohalarini qamrab oladi.

Raqamli mehnat bozori O'zbekistonda hali shakllanish bosqichida bo'lsa-da, so'nggi yillarda sezilarli sur'atlar bilan rivojlanmoqda. 2019-yilda tashkil etilgan IT Park bu

²⁶ O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi ma'lumotlari

boradagi asosiy katalizator bo'lib xizmat qilmoqda. 2023-yilga kelib IT Park rezident kompaniyalari soni 1 200 dan oshdi va ular tomonidan 140 million AQSh dollarlik IT xizmatlari eksporti amalga oshirildi. Bu eksportning asosiy qismi masofaviy mehnat orqali bajarilgan.

Masofaviy ish shakllarining kengayishi ayniqsa yoshlar va ayollar uchun yangi imkoniyatlar ochdi. Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yilda masofaviy ishlovchilarning 65 foizini 30 yoshgacha bo'lganlar, 37 foizini esa ayollar tashkil etmoqda.

Xulosa qilib aytganda, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi mehnat bozorida katta o'zgarishlarga sabab bo'lmoqda.

Yangi texnologiyalar va masofaviy ish kabi tendensiyalar ishchilar uchun yangi imkoniyatlar yaratmoqda, ammo shu bilan birga, ijtimoiy-iqtisodiy tengsizlik kabi muammolarni ham keltirib chiqarmoqda.

Ushbu muammolarni hal qilish uchun ta'lim va malaka oshirishga e'tibor qaratish, raqamli texnologiyalardan foydalanishni kengaytirish zarur.

Davlat, biznes va jamiyatning birgalikdagi sa'y-harakatlari bilan raqamli iqtisodiyotning imkoniyatlaridan samarali foydalanish va yangi muammolarni minimallashtirish mumkin bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

60. Abdulloev, A. J. (2023). THE ROLE AND IMPORTANCE OF STRATEGIC PLANNING IN MARKETING.

61. Abdullayeva, H. N., & Sardor, M. (2024). RAQAMLASHTIRISH-MAMLAKAT TARAQQIYOTNING MUHIM OMILI. INTELLECTUAL EDUCATION TECHNOLOGICAL SOLUTIONS AND INNOVATIVE DIGITAL TOOLS, 3(27), 113-121.

62. Abdullayeva, H. (2024). KORXONA FAOLIYATIDA INNOVATSION MARKETINGDAN FOYDALANISH. ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz), 49(49).

63. Axrorovna, B. M. (2022). The Importance of Digitizing the Tax System. European Journal Of Business Startups And Open Society, 2(11), 1-5.

64. Giyazova, N.B. (2024). INCREAZING THE EFFICIENCY OF WASTE RECYCLING IN THE ECONOMY OF OUR COUNTRY. MODELS AND METHODS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE RESEARCH, 3(34), 455-461.

65. Giyazova, N.B., & Sh,B.S. (2024). ZAMONAVIY RAQAMLI IQTISODIYOTDAGI MUAMMOLAR VA CHORA-TADBIRLAR. Science and innovation, 3(Special Issue 42), 482-489.

66. Shukhratovna, U. M., & Bayazovna, G. N. (2025). FOREIGN EXPERIENCE IN THE DEVELOPMENT OF MOBILE INTERNET. INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM, 6(49), 250-256.

67. Таирова, М. М., & Зойитов, Д. (2024). ЗНАЧЕНИЕ МАРКЕТИНГОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ. Science and innovation, 3(Special Issue 42), 371-376.
68. Таирова, М. М., & Рахматуллаева, Ф. М. (2015). Условия формирования инновационной экономики. Наука 21 века: вопросы, гипотезы, ответы, (1), 115-118.
69. Hakimovna, U. M., & Muhammedrisaevna, T. M. S. (2022). The role of banking and accounting in the development of small business and entrepreneurship. INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE & INTERDISCIPLINARY RESEARCH ISSN: 2277-3630 Impact factor: 8.036, 11, 136-143.
70. Sayfullayeva, M. (2023). Establishment Of Agritourism Clusters In Uzbekistan Based On The Principles Of Sustainable Tourism. Центр Научных Публикаций (Buxdu. Uz), 35(35).
71. Raxmatullayeva, F. M. (2024). MINTAQALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING AHAMIYATI. Indexing, 1(1).
72. Raxmatullayeva, F. M., & Shaxzod, J. (2024). RAQAMLI IQTISODIYOTNING RESURLAR ISTE'MOLIGA TA'SIRI. MODELS AND METHODS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE RESEARCH, 3(34), 496-502.
73. Mubinovna, R. F. (2025). RAQAMLI IQTISODIYOTDA PLATFORMALAR AHAMIYATI. THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY, 3(30), 220-225.
74. Rasul o'g'li, K. U., & Bayazovna, G. N. (2025). KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING ROLI. INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION, 4(37), 342-348.
75. Aliyor o'g'li, X. S., & Bayazovna, G. N. (2025). KIBERXAVFSIZLIK – RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANISHINING MUHIM OMILI. THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY, 3(31), 113-117.
76. Shuxratovich, T. B., & Bayazovna, G. N. (2025). INSON KAPITALINING RAQAMLI IQTISODIYOTDAGI O'RN. INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2024, 4(38), 187-191.
77. Shokirjon o'g'li, J. S., & Bayazovna, G. N. (2025). RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA EKOLOGIK BARQARORLIK: BLOKCHeyNning YASHIL IQTISODIYOTDAGI ROLI. INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM, 6(50), 418-425.
78. Ramz o'g'li, S. D., & Bayazovna, G. N. (2025). RAQAMLI VALYUTA VA UNING IQTISODIYOTGA TA'SIRI. THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY, 3(31), 130-135.
79. Rustam o'g'li, R. J., & Bayazovna, G. N. (2025). MOBIL TO'LOVLAR VA ULARNING IQTISODIYOTDAGI AHAMIYATI. THE THEORY OF RECENT SCIENTIFIC RESEARCH IN THE FIELD OF PEDAGOGY, 3(30), 193-197.
80. Giyazova, N. B., & Azimxon ogli, Q. S. (2024). GLOBALLASHUV SHAROITIDA ENERGIYA RESURLARIDAN OQILONA FOYDALANISH. FORMATION

OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY AS INTERDISCIPLINARY SCIENCES, 3(29), 159-163.

81. Giyazova, N. B., & Dildora, I. (2024). YASHIL IQTISODIYOT VA UNING KELAJAKDAGI ISTIQBOLLARI. FORMATION OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY AS INTERDISCIPLINARY SCIENCES, 3(29), 213-217.

82. Bayazovna, G. N., & Ayubovich, X. A. L. (2024). THE CONCEPT OF FINANCE AND THE STAGES OF ITS FORMATION. Raqamli iqtisodiyot (Цифровая экономика), (7), 673-679.

83. Bayazovna, G. N. (2024). GEOMARKETINGNING RESTORAN BIZNESIGA TADBIQ ETILISHINING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI. MODELS AND METHODS FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE RESEARCH, 3(34), 484-490.

84. Giyazova, N. (2023). The share of world countries in the textile industry and the importance of marketing in its development. Центр Научных Публикаций (Buxdu. Uz), 27, 27.

85. Xalqaro Ma'lumotlar Korporatsiyasi (IDC). Jahon bo'yicha IoT xarajatlari bo'yicha qo'llanma 2022.

86. O'zbekiston Respublikasi prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni.

87. Jahon Banki guruhi. (2023). O'zbekiston: Raqamli iqtisodiyot sharhi. <https://Worldbank.org> sayti.